SCIENCE CONNECTS PEOPLE

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF

2026 / No. 1(2)

Contemporary Pedagogical and Philological Research

OYBEGIM MENING — VAFO, MATONAT VA MUHABBAT TIMSOLI

Xakimova Farida Ilhom qizi

Termiz davlat pedagogika instituti, Tillar fakulteti o‘zbek tili va adabiyoti yo‘nalishi o‘qituvchisi

E-mail: xakimovafarida470@gmail.com

Jumayeva Jasmina Shuxrat qizi

Termiz davlat pedagogika instituti, Tillar fakulteti o‘zbek tili va adabiyoti yo‘nalishi 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Zarifa Saidnosirovaning “Oybegim mening” asarida aks etgan insoniy fazilatlar, muhabbat, sadoqat, ayol qalbining nozik kechinmalari hamda tarixiy shaxslar hayotining badiiy talqini yoritiladi. Asarda Oybegim siymosi orqali ayolning ma’naviy olami, sabr-toqati, hayot sinovlari oldidagi matonati va oilaviy qadriyatlarga munosabati tahlil qilinadi. Shuningdek, asarning tarbiyaviy ahamiyati va yosh avlod ma’naviyatini shakllantirishdagi o‘rni ochib beriladi.

Kalit so‘zlar: Zarifa Saidnosirova, “Oybegim mening”, Oybegim obrazi, ayol siymosi, muhabbat, sadoqat, matonat, xotira, o‘zbek adabiyoti, insoniy qadriyatlar.

Аннотация: В данной статье рассматриваются человеческие качества, любовь, преданность, душевные переживания женщины, а также художественное изображение исторических личностей в произведении Зарифы Саидносировой “Oybegim mening”. Особое внимание уделяется образу Ойбегим, её духовному миру, терпению, стойкости перед жизненными испытаниями и отношению к семейным ценностям. Также раскрывается воспитательное значение произведения и его роль в формировании нравственных качеств молодого поколения.

Ключевые слова: Зарифа Саидносирова, “Oybegim mening”, образ Ойбегим, женский образ, любовь, преданность, стойкость, память, узбекская литература, человеческие ценности.

Annotation: This article examines human qualities, love, devotion, the emotional experiences of women, and the artistic portrayal of historical figures in Zarifa Saidnosirova’s work "Oybegim mening". Particular attention is paid to the character of Oybegim, her spiritual world, patience, resilience in the face of life’s challenges, and attitude towards family values. The article also highlights the educational significance of the work and its role in shaping the moral values of the younger generation.

Keywords: Zarifa Saidnosirova, “ Oybegim mening ", the image of Oybegim, female character, love, devotion, resilience, memory, Uzbek literature, human values.

Adabiyot inson qalbining eng nozik tuyg‘ularini, hayotning murakkab lahzalarini va insoniy munosabatlarning mohiyatini ochib beruvchi ma’naviy xazinadir. Shunday asarlar borki, ularni o‘qigan kitobxon nafaqat voqealar bilan tanishadi, balki o‘tmishdagi insonlarning hayoti, orzu-umidlari va kechinmalarini ham his etadi. Ijodkor yaratgan badiiy manzarada doimo fikr bilan birgalikda tuyg‘u, hissiyot ham bo‘ladi.

Zarifa Saidnosirova O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan fan arbobi, professor, kimyo fanlari nomzodi, taniqli ma’rifatparvar Saidnosir Mirjalilovning qizi , Oybekning rafiqasi va shu bilan birga birinchi o‘zbek ayol rassomidir. U 1908-yil 31-sentabrda Turkiston shahrida tug‘ilgan. Zarifa Saidnosirova Beruniy nomidagi O‘zbekiston Davlat mukofoti laureatidir. Zarifa Saidnosirova Oybek adabiy merosini saqlash, tartibga solish va nashr etish ishiga katta hissa qo‘shgan.

Zarifa Saidnosirovaning “Oybegim mening” asari ham ana shunday asarlar sirasiga kiradi. Unda Oybegim siymosi orqali inson qalbidagi muhabbat, sadoqat, sabr va matonat kabi fazilatlarning ahamiyati namoyon bo‘ladi.

“Oybegim mening” asari Zarifa Saidnosirova va uning umr yo‘ldoshi Oybekning hayot yo‘lini yorituvchi muhim xotira asarlaridan biridir. Yozuvchi bu asarida turmush o‘rtog‘ni shu qadar o‘zgacha tariflaydi, uni o‘qiyotgan kitobxonning ko‘z oldida Oybekning siymosi gavdalanadi va o‘zini xuddi shu davrga tushib qolgandek his qilish imkonini beradi. Mansurxon Toirov:”Zarifa opaning cho‘qqisi” nomli maqolasida Zarifa Saidnosirovaning manaviy jasorati,matonati va buyuk adib hayotidagi o‘rniga alohida e’tibor qaratadi. Muallif uning insoniy fazilatlarini yosh avlod uchun ibrat namunasi sifatida ko‘rsatadi. Kitob tavsiflarida ham asar buyuk

Asarning diqqatga sazovor jihatlaridan biri Oybegim obrazining yoritilishidir. Oybegim oddiy bir obraz emas, balki o‘zining ichki kechinmalari, hayotga munosabati va insoniy fazilatlari bilan kitobxon e’tiborini tortadigan inson timsolidir. Uning hayoti orqali ayolning faqatgina oila doirasidagi o‘rni emas, balki jamiyat va insonlar hayotidagi ma’naviy ahamiyati ham anglashiladi.

Oybegim obrazi ayolning kuchi uning tashqi imkoniyatlarida emas, balki qalbining mustahkamligi, irodasi va ma’naviy boyligida ekanini eslatadi.

“Oybegim mening” asarining mazmunini chuqurroq anglashda muhabbat va sadoqat tushunchalari muhim o‘rin tutadi. Muhabbat bu asarda shunchaki ikki inson o‘rtasidagi tuyg‘u emas, balki insonning butun hayotiga mazmun bag‘ishlovchi ma’naviy kuch sifatida namoyon bo‘ladi. Sadoqat esa insonning o‘z yaqinlariga, oilasiga va hayotiy qadriyatlariga bo‘lgan munosabatida ko‘rinadi.

Asar kitobxonni chinakam muhabbatning qadri, insoniy munosabatlarda ishonch va vafo naqadar muhimligi haqida o‘ylashga va shu bilan birga insoniy fazilatlarni qadrlashga undaydi.

Asar yosh avlodni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalashda ham muhim ahamiyatga ega. Bu asarni o‘qigan kitobxonlar beixtiyor undagi voqealar va obrazlar orqali quyidagi xulosalarga kelishi mumkin:

1.Inson hayotida mehr va muhabbat bebaho qadriyatdir.

SCIENCE CONNECTS PEOPLE

2.Sadoqat- insoniy munosabat.

4.Hayot sinovlari insonning irodasi va sabrini namoyon etadi.

5.O‘tmish xotirasini asrash kelajak avlodning ma’naviy burchidir.

Zarifa Saidnosirovaning “Oybegim mening” asari insoniy tuyg‘ular, muhabbat, sadoqat va ayol qalbining ma’naviy olamini anglashga undaydigan asardir. Oybegim siymosi orqali kitobxon hayotdagi eng muhim qadriyatlar haqida mushohada yuritadi.

Asarning asosiy ahamiyati shundaki, u o‘quvchini insonni qadrlashga, mehr-oqibatli bo‘lishga, sadoqat va vafo kabi fazilatlarni ulug‘lashga chorlaydi.

Oybegim siymosi — bu shunchaki bir ayol taqdiri emas, balki insoniylik, mehr, vafo va matonat haqidagi o‘ylarning badiiy ifodasidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Toirov Mansurxon. O‘zbekiston adabiyoti va san’ati. 2008

2. Zarifa Saidnosirova. “ Oybegim mening “. Yangi asr avlodi .2020

3. Dilmurod Quronov . Adabiyotshunoslik. Toshkent. 2020

4. Naim Karimov “ Oybek va Zarifa “ .Toshkent: O‘zbekiston , 1990

5. Qayumov .L. Oybek va zamondoshlari. Toshkent : Fan , 1985.

6. Xakimova, F. (2025). Ifodali o‘qish va notiqlik san’ati: nazariy asoslar, turlari hamda amaliy vositalar.

7. Xakimova, F. (2026). “Dunyoning ishlari” asarining badiiy-falsafiy talqini